

MB-113

March-2019

M.Com., Sem.-I (Repeater)**402 : Business Management****(New Course)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

- સૂચના :** (1) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નનો ગુણભાર દર્શાવે છે.
 (2) પ્રશ્નો અને પેટા પ્રશ્નો (a) અને (b) ક્રમાંક પ્રમાણે સાથે જ લખવા. ક્રમાંક બદલવા નહીં.
 (3) બધા જ પ્રશ્નો ફરજિયાત છે.
1. (A) સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલન (TQM) ની વ્યાખ્યા આપો. સવિસ્તર ચર્ચા કરો. 14
- (1) સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનની પ્રક્રિયા
 (2) સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનના સિદ્ધાંતો
- અથવા**
- (1) ફેયોલના વૈજ્ઞાનિક સંચાલનના સિદ્ધાંતો સમજાવો. 7
 (2) વિગતસર લખો. મિન્ટસ્બર્ગની સંચાલકીય ભૂમિકાઓ 7
- (B) બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો. (A, B, C, D માંથી ઉચિત વિકલ્પ લખો અને ક્રમાંક પ્રમાણે જ જવાબ લખવો.) (કોઈપણ 4) 4
- (1) પ્રસારક ભૂમિકા _____ દ્વારા વ્યાખ્યાયિત કરવામાં આવી હતી.
 (A) મિન્ટસ્બર્ગ (B) હેન્રી ફેયોલ
 (C) જોર્જ ટેરી (D) ઉપરના બધા જ
- (2) વૈજ્ઞાનિક સિદ્ધાંતનો ખ્યાલ _____ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો.
 (A) ફ્રેડ્રિક ટેલર (B) જેમ્સ વોટ
 (C) ચાર્લ્સ બેબેજ (D) ચાણક્ય
- (3) પ્રયોગમૂલક અભિગમ એ _____ નો અભ્યાસ છે.
 (A) માનવ વર્તણૂક (B) એતિહાસિક અનુભવો
 (C) કાર્યક્ષમ કાર્યક્ષમતા (D) વસ્તી વિષયક અભ્યાસ
- (4) સમય અને ગતિ અભ્યાસની કલ્પના _____ નો ઘટક છે.
 (A) સામાજિક સિસ્ટમ અભિગમ (B) વૈજ્ઞાનિક વ્યવસ્થાપન અભિગમ
 (C) પ્રયોગમૂલક અભિગમ (D) આકસ્મિક અભિગમ
- (5) ઈન્ટરનેશનલ સ્ટાન્ડર્ડ ઓર્ગેનાઈઝેશન (ISO) નું વડામથક _____ છે.
 (A) ઓસ્ટ્રિયા (B) થાઈલેન્ડ
 (C) જુનીવા (D) ચાઈના
- (6) સ્કેલર સાંકળ _____ ની કડી છે.
 (A) શક્તિ અને કાર્ય (B) નેતા અને ટુકડી
 (C) સત્તા અને જવાબદારી (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં

2. (A) નિર્ણય નિર્ધારણ અને નિર્ણય લેવાની ટેકનિકોની વ્યાખ્યા આપો. વિગતવાર સમજાવો. 14
- (1) પરંપરાગત નિર્ણય લેવાની ટેકનીક
- (2) આધુનિક નિર્ણય કરવાની ટેકનીક
- અથવા**
- (1) શબ્દ: વ્યૂહાત્મક વ્યવસ્થા સમજાવો. સ્ટ્રેટેજી અમલીકરણ માટે દિશાનિર્દેશોની ચર્ચા કરો. 7
- (2) સંસ્થા શબ્દની વ્યાખ્યા આપી કોઈપણ સાત (7) સંસ્થાના સિદ્ધાંતો વિશે લખો. 7
- અથવા**
- (B) બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો. (A, B, C, D માંથી ઉચિત વિકલ્પ લખો અને ક્રમાંક પ્રમાણે જ જવાબ લખવો.) (કોઈપણ 4) 4
- (1) સમસ્યાને વ્યાખ્યાયિત કરવું અને સ્પષ્ટ કરવું એ નિર્ણય લેવાનો _____ તબક્કો છે.
- (A) બીજો (B) પહેલો
- (C) ત્રીજો (D) ચોથો
- (2) _____ નિર્ણય મોટી સંખ્યામાં કર્મચારીઓને પ્રભાવિત કરે છે.
- (A) વ્યક્તિગત (B) સંસ્થાકીય
- (C) પ્રોગ્રામ (D) બિન પ્રોગ્રામ
- (3) _____ પરંપરાગત નિર્ણય લેવાની ટેકનિકનો ઘટક છે.
- (A) અંતર્જ્ઞાન (B) નિર્ણય વૃક્ષ
- (C) મોન્ટે કાર્લો પદ્ધતિ (D) લીનિયર પ્રોગ્રામિંગ
- (4) શબ્દ 'સ્ટ્રેટેજી' _____ શબ્દ પરથી લેવામાં આવ્યો છે.
- (A) ગ્રીક (B) જાપાનીઝ
- (C) સ્પેનિશ (D) લેટિન
- (5) અનૌપચારિક (મુક્ત સ્વરૂપ) સંગઠન માળખા _____ પર આધારિત છે.
- (A) નિયમો (B) ઓપરેશનલ મેન્યુઅલ
- (C) અભ્યાસ માર્ગદર્શન (D) વ્યક્તિગત સંબંધો
- (6) માનવ સંસાધન વ્યવસ્થાપનનો એકત્રિકરણ કાર્ય _____ છે.
- (A) જનતાના હિત સાથે કંપનીના હિતનું એકીકરણ
- (B) સરકારના હિત સાથે કંપનીના હિતનું એકીકરણ
- (C) અન્ય કંપનીઓ સાથે કંપનીના હિતનો એકીકરણ
- (D) કર્મચારીઓના હિત સાથે કંપનીના હિતનું એકીકરણ
3. (A) શબ્દ અભિપ્રેરણ સમજાવો. નીચેનામાંથી કોઈપણ બે (2) અભિપ્રેરણના સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો : 14
- (1) મેક ગ્રેગરની થીયરી X અને થીયરી Y
- (2) થીયરી Z
- (3) ગોલ સેટિંગ થીયરી
- અથવા**
- (1) ટુકડીના પ્રકારોની ચર્ચા કરો. 7
- (2) અસરકારક સંચારના કોઈપણ સાત (7) સિદ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. 7

(B) બહુ વિકલ્પી પ્રશ્નો. (A, B, C, D માંથી ઉચિત વિકલ્પ લખો અને ક્રમાંક પ્રમાણે જ જવાબ લખવો.) (કોઈપણ 3) 3

- (1) મુક્ત પ્રવાહ સંચાર પદ્ધતિ _____ પ્રકારનો સંચાર રજૂ કરે છે.
(A) કેન્દ્રીયકરણ (B) (A) અને (B) બંને
(C) વિકેન્દ્રીયકરણ (D) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં
- (2) સ્ટેજ પરનું એક નાટક _____ પ્રકારનું સંચાર સાધન છે.
(A) લેખિત (B) મૌખિક
(C) વિઝ્યુઅલ (દૃશ્ય) (D) અનૌપચારિક વાતચીત
- (3) સત્તાનું પ્રતિધારણ એ _____ નેતૃત્વની લાક્ષણિકતાઓ છે.
(A) સર્વાધિકાર (B) રચનાત્મક
(C) મુક્ત (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (4) એ થીયરી ઓફ હ્યુમન મોટિવેશન, એક લેખ _____ દ્વારા લખવામાં આવ્યો છે.
(A) એ.એચ. માસ્લો (B) જ્યુસિઅસ
(C) ઈ એફ એલ બ્રીચ (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (5) આરોગ્યપ્રદ પરિબળો એ _____ ના ઘટકો છે.
(A) ગોલ સેટિંગ થીયરી (B) થિયરી X અને થીયરી Y
(C) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં (D) હર્ઝબર્ગ બે ફેક્ટર થીયરી

4. (A) નિયંત્રણની વ્યાખ્યા આપી અને અસરકારક નિયંત્રણ પદ્ધતિના માર્ગદર્શક સિદ્ધાન્તોની ચર્ચા કરો. 14

અથવા

- (1) ઈન્ફોર્મેશન સિસ્ટમના વિવિધ પ્રકારો સમજાવો. 7
- (2) કાર્યાત્મક અને વ્યૂહાત્મક સંચાલન વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. 7

(B) બહુવિકલ્પી પ્રશ્નો. (A, B, C, D માંથી ઉચિત વિકલ્પ લખો અને ક્રમાંક પ્રમાણે જ જવાબ લખવો.) (કોઈપણ 3) 3

- (1) DSS એટલે _____.
(A) Directive Structured Standards (B) Dual Standard Status
(C) Descriptive Startup Style (D) Decision Support Systems
- (2) બજેટ _____ પ્રકારની યોજના છે.
(A) સ્ટેન્ડિંગ પ્લાન (B) (A) અને (B) બંને
(C) ઉપરોક્તમાંથી કોઈ નહીં (D) એક જ ઉપયોગ યોજના
- (3) ખર્ચ અંદાજપત્ર _____ બતાવે છે.
(A) મહેસૂલ વિગતો (B) બિન-નાણાકીય વિગતો
(C) મૂડી ખર્ચ વિગતો (D) ઉપરોક્ત તમામ
- (4) EIS એટલે _____.
(A) Executive Information System (B) Excel Innovation Style
(C) Extra Information System (D) Exchange Information Structure
- (5) વ્યૂહાત્મક સંચાલનની સરેરાશ અવધિ _____ છે.
(A) 1-2 વર્ષ (B) 2-4 વર્ષ
(C) 4-5 વર્ષ (D) 5-10 વર્ષ

MB-113

March-2019

M.Com., Sem.-I (Repeater)

402 : Business Management

(New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :**
- (1) Figures to the right indicate marks of the question.
 - (2) Write answers in an order of sub-set **a** and **b**. Do not change the sequence.
 - (3) **All** questions are *compulsory*.

1. (A) Define Total Quality Management (TQM). Discuss in detail **14**
 - (1) Process of TQM and
 - (2) Principles of TQM

OR

 - (1) Explain Fayol's Principles of Scientific Management. **7**
 - (2) Write in details Mintzberg's Managerial Roles. **7**

- (B) Multiple Choice Questions. (Select suitable options from A, B, C, D as your answer and attempt in serial order) (any 4). **4**
 - (1) Disseminator role is defined by _____.

(A) Mintzberg	(B) Henry Fayol
(C) George Terry	(D) All of the above
 - (2) Concept of Scientific Management was introduced by _____.

(A) Frederick Taylor	(B) James Watt
(C) Charles Babbage	(D) Chanakya
 - (3) Empirical Approach is study of _____.

(A) Human Behaviour	(B) Historical Experiences
(C) Operational Efficiency	(D) Demographical Study
 - (4) Concept of Time and Motion Study is component of _____.

(A) Social System Approach	(B) Scientific Management Approach
(C) Empirical Approach	(D) Contingency Approach
 - (5) Headquarters of International Standards Organization (ISO) is at _____.

(A) Austria	(B) Thailand
(C) Geneva	(D) China
 - (6) Scalar Chain is link of _____.

(A) Power and Work	(B) Leader and Team
(C) Authority and Responsibility	(D) None of the above

2. (A) Define term Decision Making and Decision Making Techniques. Explain in detail : 14
- (1) Traditional Decision Making Technique.
 - (2) Modern Decision Making Technique.
- OR**
- (1) Explain term Strategic Management. Discuss guidelines for Strategy Implementation. 7
 - (2) Define term Organization and state any seven (7) principles of organization. 7
- OR**
- (B) Multiple Choice Questions (Select suitable options from A, B, C, D as your answer and attempt in serial order) (any 4). 4
- (1) Defining and Clarifying the problem is _____ stage of Decision Making.

(A) Second	(B) First
(C) Third	(D) Fourth
 - (2) _____ Decision Making influences large number of employees.

(A) Personal	(B) Organizational
(C) Programmed	(D) Non Programmed
 - (3) _____ is the component of Traditional Decision Making Technique.

(A) Intuition	(B) Decision Tree
(C) Monte Carlo Method	(D) Linear Programming
 - (4) Word Strategy is derived from _____ word.

(A) Greek	(B) Japanese
(C) Spanish	(D) Latin
 - (5) Informal (Free Form) Organization Structures are based on _____.

(A) Rules	(B) Operational Manual
(C) Study Guide	(D) Personal Relations
 - (6) Integration function of Human Resource Management means _____.

(A) Integration of Company's interest with interest of Public.	(B) Integration of Company's interest with interest of Government.
(C) Integration of Company's interest with other Companies.	(D) Integration of Company's interest with interest of Employees.
3. (A) Explain term Motivation. Discuss in detail any two (2) theories of Motivation from the following : 14
- (1) McGregor's Theory X and Theory Y
 - (2) Theory Z
 - (3) Goal Setting Theory
- OR**
- (1) Discuss in detail, types of teams. 7
 - (2) Discuss any seven (7) Principles of effective communication. 7
- (B) Multiple Choice Questions (Select suitable options from A, B, C, D as your answer and attempt in serial order) (any 3). 3
- (1) Free Flow Communication system represents _____ type of communication.

(A) Centralization	(B) Both (A) and (B)
(C) Decentralization	(D) None of the above

- (2) A play on the stage is _____ type of Communication instrument.
 (A) Written (B) Verbal
 (C) Visual (D) Informal talks
- (3) Retention of power is characteristics of _____ leadership.
 (A) Autocratic Leadership (B) Constructive Leadership
 (C) Free Rein Leadership (D) All of the above
- (4) A Theory of Human Motivation is an article written by _____.
 (A) A.H. Maslow (B) Jucius
 (C) EFL Breach (D) All of the above
- (5) Hygienic Factors are components of _____.
 (A) Goal Setting Theory
 (B) Theory X and Theory Y
 (C) None of the above
 (D) Herzberg Two Factor Theory

4. (A) Define term control and discuss guiding principles of effective control system. **14**

OR

- (1) Explain in detail types of Information Systems. **7**
 (2) Distinguish between Strategic and Operations Management. **7**

(B) Multiple Choice Questions (Select suitable options from A, B, C, D as your answer and attempt in serial order) (any 3) **3**

- (1) DSS is _____.
 (A) Directive Structured Standards
 (B) Dual Standard Status
 (C) Descriptive Startup Style
 (D) Decision Support Systems
- (2) Budget is a _____ type of Plan.
 (A) Standing Plan (B) Both (A) and (B)
 (C) None of the above (D) Single use plan
- (3) Expense Budget shows _____.
 (A) Revenue details (B) Non-Financial details
 (C) Capital expense details (D) All of the above
- (4) EIS is _____.
 (A) Executive Information System
 (B) Excel Innovation Style
 (C) Extra Information System
 (D) Exchange Information Structure
- (5) Average duration of Strategic Management is _____.
 (A) 1-2 years (B) 2-4 years
 (C) 4-5 years (D) 5-10 years

MB-113

March-2019

M.Com., Sem.-I (Repeater)**402 : Financial Management
(Old Course)****Time : 2:30 Hours]****[Max. Marks : 70**

1. (A) નાણાકાર્યનો રૂઢિગત અભિગમ અને આધુનિક અભિગમ સમજાવો. 14
- અથવા**
- (i) નાણાકીય સંચાલનના હેતુઓ ટૂંકમાં સમજાવો. 7
- (ii) નાણાકીય સંચાલનમાં “નફાના મહત્તમીકરણ” ની સમજૂતી આપો. 7
- (B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે ચાર) 4
- (1) નાણા મેનેજર કયું કાર્ય કરે છે ?
- (a) નાણાંની પ્રાપ્તિ
- (b) નાણાકીય જરૂરિયાતનો અંદાજ
- (c) નાણાંની વહેંચણી
- (d) આ તમામ કાર્યો
- (2) નાણા કાર્યના રૂઢિગત અભિગમની કઈ મર્યાદા નથી ?
- (a) જરૂરિયાત પ્રમાણે ભંડોળનો ઉપયોગ
- (b) નાણાકીય અંકુશની અવગણના
- (c) ભંડોળની પ્રાપ્તિ
- (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (3) _____ નાણાકીય સંચાલનના ઉદ્ભવના તબક્કામાં જથ્થાત્મક વિશ્લેષણનો સમાવેશ થાય છે.
- (a) આધુનિક તબક્કો (b) રૂઢિગત તબક્કો
- (c) સંક્રાંતિનો તબક્કો (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (4) નાણાકીય સંચાલનનો લાંબાગાળાનો મુખ્ય ઉદ્દેશ _____
- (a) શેરદીઠ કમાણી વધારવી
- (b) પેઢીનું રોકાણ મૂલ્ય વધારવું.
- (c) રોકાણ પર વળતરનો દર વધારવો
- (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં

- (5) રોકાણ પર વળતર જાણવાનું સૂત્ર _____
- (a) કુલ રોકાણ/ચોખ્ખો નફો
 (b) ચોખ્ખો નફો (કરવેરા બાદ)/કુલ રોકાણ
 (c) ચોખ્ખો નફો (કરવેરા પહેલાનો)/કુલ રોકાણ
 (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (6) ભંડોળ પ્રાપ્તિની પ્રક્રિયા વખતે શું ધ્યાનમાં લેવાય છે ?
- (a) સ્થિર મૂડીનો ગુણોત્તર (b) કાર્યશીલ મૂડીનો ગુણોત્તર
 (c) (a) અને (b) બંને (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં

2. (A) નાણાંકીય જોખમ અને ઘંઘાકીય જોખમના કારણો સમજાવો. 14

અથવા

- (i) ઈક્વિટી શેરનાં મૂલ્યાંકન માટે “H” મોડેલ સમજાવો. 7
- (ii) બોન્ડના પ્રકારો સમજાવો. 7

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે ચાર) 4

- (1) જેમ વટાવનો દર વધુ તેમ ભવિષ્યના રોકડ પ્રવાહનું મૂલ્ય _____
- (a) સ્થિર (b) વધુ
 (c) ઓછું (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (2) નિશ્ચિત વ્યાજ દર ધરાવતા બોન્ડ એટલે _____
- (a) ફૂપન દર (b) પ્રીમિયમ દર
 (c) પરિપક્વતાનો દર (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (3) નાણાંકીય આજનું મૂલ્ય કે જે ભવિષ્યમાં દર્શાવેલ રોકાણ દર પ્રમાણે હોય છે તેને નાણાંકીય ક્યું મૂલ્ય ગણાય ?
- (a) ભવિષ્યનું મૂલ્ય (b) વર્તમાન મૂલ્ય
 (c) ચક્રવૃદ્ધિ મૂલ્ય (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (4) નફાકારકતા અને જોખમ વચ્ચે _____ સબંધ છે.
- (a) સીધો (b) ઉલટો
 (c) સંબંધનો અભાવ (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (5) _____ નો અંત આવે ત્યારે પોર્ટફોલિયો વિશ્લેષણ શરૂ થાય છે.
- (a) વળતરનો દર (b) જામીનગીરી વિશ્લેષણ
 (c) જોખમ (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (6) વર્તમાન વળતર = _____
- (a) વ્યાજ/કિંમત (b) વાર્ષિક વ્યાજ/વળતર
 (c) વાર્ષિક વ્યાજ/કિંમત (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં

3. (A) કાર્યશીલ મૂડી એટલે શું? કાર્યશીલ મૂડીના વિવિધ ખ્યાલો સમજાવો.

14

અથવા

(i) દિપીકા મેન્યુફેક્ચરિંગ કંપની એક યોજનામાં ₹ 8 લાખનું રોકાણ કરવા માંગે છે.

7

ઘસારા બાદ પરંતુ 50% કરવેરા પહેલાના વાર્ષિક નફાનું અનુમાન નીચે છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
₹	4,00,000	4,00,000	3,20,000	3,20,000	1,60,000

(1) મૂળ રોકાણ પર સરખા હપ્તાની પદ્ધતિએ 20% લેખે ઘસારો ગણાય છે.

(2) 10% લેખે વટાવ પરિબળ નીચે મુજબ છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વટાવ પરિબળ	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

નીચે મુજબની જુદી જુદી પદ્ધતિઓ અનુસાર યોજનાનું મૂલ્યાંકન કરો :

(1) પરત આપ સમય મુજબ

(2) યોજાનું વર્તમાન મૂલ્ય

(ii) ગુજરાત યુનિવર્સિટી નીચે જણાવેલ ત્રણ યંત્રો ગંગા, જમના અને સરસ્વતી પૈકી ગમે તે એક યંત્ર ખરીદવા માંગે છે જે દરેક યંત્રોમાં મૂડી રોકાણ એક સરખું ₹ 1,00,00,000 છે. દરેક યંત્રનું ઉપયોગી અંદાજીત આયુષ્ય પાંચ વર્ષનું છે ભંગાર કિંમત નથી. અપેક્ષિત વળતર દર 10% છે. ત્રણેય યંત્રોની ઘસારા અને કરવેરા પછીની અંદાજીત કમાણી નીચે મુજબ છે :

7

વર્ષ	ગંગા	જમના	સરસ્વતી
1	16,00,000	12,00,000	8,00,000
2	20,00,000	16,00,000	16,00,000
3	28,00,000	8,00,000	28,00,000
4	16,00,000	32,00,000	60,00,000
5	8,00,000	20,00,000	16,00,000

નીચેની પદ્ધતિના આધારે તમે કયું યંત્ર ખરીદવાની સલાહ આપશો ?

(1) પરત આપ સમય

(2) યોજાનું વર્તમાન મૂલ્ય

10% વટાવ દરે ₹ 1 નું વર્તમાન મૂલ્ય નીચે પ્રમાણે છે :

વર્ષ	1	2	3	4	5
વર્તમાન મૂલ્ય	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે ત્રણ)

3

- (1) એક પ્રોજેક્ટની કિંમત ₹ 2,00,000 અને વાર્ષિક રોકડ પ્રવાહ ₹ 40,000/- 16 વર્ષ માટે છે. તો આ પ્રોજેક્ટનો પરત આપ સમય
- (a) 1 વર્ષ (b) 3 વર્ષ
(c) 5 વર્ષ (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (2) કાર્યશીલ મૂડીને બીજા કયા નામથી ઓળખવામાં આવે છે ?
- (a) ફરતી મૂડી (b) પરિવર્તનશીલ મૂડી
(c) (a) અને (b) બંને (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (3) રોકડ પ્રવાહ એટલે _____
- (a) ચોખ્ખો નફો (b) કુલ આવક – કુલ ખર્ચા
(c) રોકડ આવક – રોકડ ખર્ચા (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (4) ઈન્વેટરી મોડેલમાં શું ધ્યાનમાં લેવાય છે ?
- (a) કાયમી મૂડી (b) આર્થિક વરદી જથ્થો
(c) નફા-જથ્થાનો ગુણોત્તર (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (5) વધુ સ્વીકૃત દરખાસ્તો માટે મૂડીની વહેંચણી એટલે શું ?
- (a) મૂડીની માપબંધી (b) મૂડીની વાટાઘાટ
(c) મૂડી અંદાજપત્ર (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં

4. (A) મૂડી માળખાના પ્રકારો સમજાવો.

14

અથવા

(i) દેવલોક લિમિટેડને લગતી તા. 31-3-2012 ના રોજ પુરા થતા વર્ષની વિગતો નીચે પ્રમાણે છે : 7

સાધનો	ચોપડાનું મૂલ્ય (₹)	બજાર ભાવ (₹)
ઈક્વિટી શેર મૂડી (₹ 10 નો)	16,00,000	20 શેર દીઠ
10% ની પ્રેફરન્સ શેરમૂડી (દરેક ₹ 100 નો)	4,00,000	75 શેર દીઠ
14% ના ડિબેન્ચર (દરેક ₹ 100 નો)	20,00,000	80 ડિબેન્ચર દીઠ
કુલ	40,00,000	

પછીના વર્ષનું અપેક્ષિત ડિવિડન્ડ 20% છે. જેની 8% ના દરે વૃદ્ધિ થાય છે. કંપનીનો કરવેરાનો દર 40% છે.

નીચેના જવાબો આપો :

- (a) બજાર મૂલ્યને આધારે ભારિત સરેરાશ મૂડી પડતરની ગણતરી કરો.
(b) કંપનીનું ₹ 10,80,000 કિંમતની વિસ્તરણ યોજના માટે ₹ 18 ના ભાવે ઈક્વિટી શેરો દ્વારા નાણા ઉભા કરવાનું આયોજન છે. કંપનીની સીમાંત મૂડી પડતરની ગણતરી કરો.

અથવા

(ii) નીચેની વિગતો ABC લિમિટેડને લગતી છે :

7

મૂડી માળખું	₹
ઈક્વિટી શેરમૂડી (દરેક ₹ 10 નો)	2,00,000
10% ના ડિબેન્યર (દરેક ₹ 100 નો)	2,00,000
વેચાણ	6,00,000
ચલિત કાર્યકારી ખર્ચા	4,50,000
સ્થિર કાર્યકારી ખર્ચા	50,000
કરવેરા દર	40%

આ વિગતોને આધારે કામગીરી લિવરેજની કક્ષા (DOL) નાણાકીય લિવરેજ કક્ષા (DFL) અને સંયુક્ત લિવરેજ કક્ષા (DCL) ની ગણતરી કરો.

(B) સાચો વિકલ્પ પસંદ કરો : (ગમે તે ત્રણ)

3

- (1) કુલ કાર્યકારી ખર્ચા અને કુલ વ્યાજ ખર્ચ એક સરખા હોય તો તે _____ કહેવાય.
(a) નાણાકીય લિવરેજ (b) સમતૂટ બિંદુ
(c) કામગીરી લિવરેજ (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (2) પ્રેક્ષરન્સ શેરહોલ્ડરોને _____ સંજોગોમાં પ્રથમ હક્ક મળે છે.
(a) શેરની ખરીદી (b) ડિવિડન્ડની ચુકવણી
(c) જાહેર ભરણામાં (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (3) ચોખ્ખી આવક (NI) નો ખ્યાલ _____ રજુ કર્યો.
(a) ડેવિડ ડુરાન્ડ (b) એલી સ્વાર્ટઝ
(c) મોડિગ્લીઅની અને મિલર (d) એકપણ નહીં
- (4) વોલ્ટરનું મોડેલ 100% ડિવિડન્ડ ચુકવણી ગુણોત્તર ક્યારે સૂચવે છે ?
(a) $K_e = \gamma$ (b) $K_e < \gamma$
(c) $K_e > \gamma$ (d) ઉપરનાં એકપણ નહીં
- (5) તટસ્થા બિંદુ (Indifference Point) એ EBIT ની એવી સપાટી છે જ્યાં
(a) શેરદીઠ કમાણી શૂન્ય હોય
(b) શેરદીઠ કમાણી મહત્તમ હોય
(c) શેરદીઠ કમાણી લઘુત્તમ હોય
(d) ઉપરનાં એકપણ નહીં

MB-113

March-2019

M.Com., Sem.-I (Repeater)

**402 : Financial Management
(Old Course)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

1. (A) Explain the Modern and Traditional concept of Financial Function. **14**
- OR**
- (i) Explain briefly the objective of Financial Management. **7**
- (ii) Explain the meaning of “Maximization of profit” in the Financial Management. **7**
- (B) Choose the correct answer : (any **four**) **4**
- (1) The function of Finance Manager is _____
- (a) Procurement of Finance
- (b) Estimate needs of Finance
- (c) Distribution of the Finance
- (d) All of the above
- (2) Which of the following is not limitation of traditional approach of Finance Function ?
- (a) Need base use of funds
- (b) Avoidance of Finance control
- (c) Procurement of Funds
- (d) None of the above
- (3) In _____ stage of evolution of Financial Management is includes Quantitative Analysis.
- (a) Modern Phase (b) Traditional Phase
- (c) Transitional Phase (d) None of the above
- (4) The long-term objective of Financial Management is to
- (a) Maximize earning per share
- (b) Maximize Investment Value of the Firm
- (c) Maximize Return of Investment
- (d) None of the above

- (5) The Formula of Return on Investment is _____
- Total investment/Net profit
 - Net profit (after tax)/Total investment
 - Net profit (before tax)/Total investment
 - None of these
- (6) During the process of Procurement of Finance _____
- Fixed capital ratio is considered
 - Working capital ratio is considered
 - Both (a) & (b)
 - None of the above

2. (A) Explain the causes of Financial risk and business risk. 14

OR

- Explain the “H” Model of equity share valuation. 7
- Explain types of Bond. 7

(B) Choose the correct answer (any **four**). 4

- High the discount rate, _____ the present value of the future cash flow.
 - Fixed
 - Higher
 - Lower
 - None
- A bond carries a specific interest called _____
 - Coupon Rate
 - Premium Rate
 - Maturity Rate
 - None
- The value of an asset on a specific date in the future that is equivalent in value to a specified sum today it is called _____
 - Future value
 - Present value
 - Compound value
 - None
- What is the relation between profitability and risk ?
 - Positive
 - Inverse
 - Absence of relation
 - None
- Portfolio analysis begins when _____ ends.
 - Rate of return
 - Security analysis
 - Risk
 - None
- Current yield is equal to _____
 - Interest/price
 - Annual interest/yield
 - Annual interest/price
 - None

3. (A) What is working capital ? Explain various approaches of working capital. 14

OR

- (i) Dipika Mfg. Co. considering investing in a project requiring amount ₹ 8 lakhs. 7

Forecast for annual income after depreciation but before 50% tax is as follows :

Year	1	2	3	4	5
₹	4,00,000	4,00,000	3,20,000	3,20,000	1,60,000

- (1) Rate of depreciation 20% on cost at Straight Line method.
 (2) Discount factor at rate of 10%.

Year	1	2	3	4	5
Discount Factor	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

You are required to evaluate the project according to each of the following method :

- (1) Pay Back Method
 (2) Net Present Value
- (ii) Gujarat University wants to purchase one machine from mentioned three machines Ganga, Jamana and Saraswati each costing ₹ 100,00,000. An estimated life of each machine is 5 years. There is no scrap value. Expected rate of return is 10%, expected earing after depreciation and taxes for the three machines are as follows : 7

Year	Machine		
	Ganga	Jamna	Saraswati
1	16,00,000	12,00,000	8,00,000
2	20,00,000	16,00,000	16,00,000
3	28,00,000	8,00,000	28,00,000
4	16,00,000	32,00,000	60,00,000
5	8,00,000	20,00,000	16,00,000

With the help of following method, which machine would you advise to purchase ?

- (1) Pay-back period
 (2) Net present value

Present value of Re. 1 at 10% discount rate is as follows :

Year	1	2	3	4	5
Present Value	0.909	0.826	0.751	0.683	0.621

- (B) Choose the correct option (any **three**) : 3
- (1) A project costing ₹ 2,00,000 and having annual cash flow of ₹ 40,000 for 16 years. Its payback period is
 (a) 1 year (b) 3 year
 (c) 5 year (d) None
- (2) Working capital is also known as _____
 (a) Circulating capital (b) Fluctuating capital
 (c) Both (a) and (b) (d) None
- (3) Cash flow means _____
 (a) Net profit
 (b) Total income – Total expenses
 (c) Cash income – Cash expenses
 (d) None
- (4) _____ is consideration in inventory model.
 (a) Fixed Capital
 (b) Economic Ordering Quantity
 (c) P/v Ratio
 (d) None
- (5) _____ means distribution of capital for more acceptable proposals.
 (a) Capital Rationing (b) Capital Negotiations
 (c) Capital Budgeting (d) None

4. (A) Explain the types of Capital Structure. 14

OR

- (i) Following details relate to the Devlok Ltd. for the year ended on 31st March, 2012 7

Sources	Book Value (₹)	Market Price (₹)
Equity Share Capital (each of ₹ 10)	16,00,000	20 per share
10% Pref. Share Capital (each of ₹ 100)	4,00,000	75 per share
14% Debentures (each of ₹ 100)	20,00,000	80 per Debenture
	40,00,000	

The expected equity dividend in the next year is 20%, which will grow at the rate of 8%, the tax bracket of the company is 40%.

Answer the following :

- (a) Calculate the weighted average cost of capital under the market value weights.
- (b) The company is planning to finance an expansion project costing ₹ 10,80,000 through an issue of equity shares at ₹ 18 per share. Calculate marginal cost of capital of the company.

OR

(ii) Following details related to the ABC Ltd.

7

	₹
Equity Share Capital (each of ₹10)	2,00,000
10% Debentures (each of ₹ 100)	2,00,000
Sales	6,00,000
Variable operating expenses	4,50,000
Fixed operating expenses	50,000
Taxation rate	40%

On the basis of these details, calculate the Degree of Operating Leverage (DOL), the Degree of Financial Leverage (DFL) and the Degree of Combined Leverage (DCL).

(B) Choose the correct answer (any **three**) :

3

- (1) The level at which total operating expenses are equal to the amount of total interest is called
 - (a) Financial Leverage
 - (b) Breakeven point
 - (c) Operating Leverage
 - (d) None
- (2) Preference shareholders get preference at the time of _____
 - (a) Purchase of share
 - (b) Payment of dividend
 - (c) Public offer
 - (d) None
- (3) Net Income (NI) approach is presented by _____.
 - (a) David Durand
 - (b) Elli Swartz
 - (c) Modigliani & Miller
 - (d) None
- (4) Walters model suggest for 100% DP Ratio when
 - (a) $K_e = \gamma$
 - (b) $K_e < \gamma$
 - (c) $K_e > \gamma$
 - (d) None
- (5) Indifference point of EBIT is one at which
 - (a) EPS is Zero
 - (b) EPS is Highest
 - (c) EPS is Minimum
 - (d) None